

[Bomholt.]

pligten skal omfatte et ringe timetal for de nærmeste efterfølgende år. Det er et pædagogisk problem, der må kunne løses i sit eget plan. Vi ved for lidt endnu, siger jeg, om ungdomsundervisningen, til at vi kan tage det krævende spring over i en almindelig udvidet undervisningspligt, og vi kan vel også sige, at den frivillige ungdomsundervisnings muligheder endnu ikke er udtømt. Det er lærerorganisationernes grundindstilling. Man vil fra de danske læreres side gerne have videregående erfaringer, inden man går ind i en realitetsdrøftelse af undervisningspligt, hvortil kommer, at lærerne naturligvis må sikres en vis frihed overfor opdragelsesvanskelige børn o. s. v.

Vi stillede altså i kommissionen forslag om § 3, og af 24 mand var kun de 3 imod. Den højtærede minister har udeladt § 3 med den begrundelse, at den ville være af yderst ringe betydning på nuværende tidspunkt. Når vi fra vor side lægger vægt på bestemmelsen, og når den højtærede minister anser det for at være uden betydning at have den, ja, så skulle der jo være mulighed for, at den højtærede minister trods alt tolererede, at § 3 blev gennemført. Det er mit indtryk, at de ærede medlemmer af venstre, der tog afstand fra § 3, gjorde det uden fanatisme, og da Dansk Arbejdsmands-Forbund, hvis unge det vel i særlig grad drejer sig om, så alvorligt ønsker, at mulighederne efter § 3 står åbne, vil jeg henstille, at den højtærede minister tager stillingen op til overvejelse. Hvis § 3 kan indføres, er vi fra vor side villige til at gennemføre forslaget særdeles hurtigt. Der er ingen tvivl om, at de problemer, der da må stå tilbage, hurtigt kan finde deres løsning.

Denne § 3 åbner mulighed for, at et passende antal kommuner af forskellig type får lejlighed til at indføre en forlænget undervisningspligt. De skal så stille deres erfaringer til rådighed for ministeriet og offentligheden. Det kan være et besværligt arbejde, men til gengæld får de også et forøget tilskud, så de formentlig kan være tjent med det. Hvis et sådant forsøg skal have offentligheden med sig, må det have et betydeligt flertals styrke bag sig også i kommunalbestyrelsen. Der stilledes forslag om, at der skulle være to trediedels flertal for vedtagelsen. Desuden må det anses for hensigtsmæssigt, hvor forholdene tillader

det, at kommunalbestyrelsen forinden vedtagelsen indbyder de unges forældre til et møde og derved gør rede for planen. Det forekommer mig også at være bemærkelsesværdigt, at der vil være adgang til fritagelse for undervisningspligten. Dermed skulle en af de væsentligste betæneligheder være fjernet. Der findes unge med en så lav intelligenskvote, at de ikke kan få udbytte af en fællesundervisning. Der kan være så mange grunde til, at forældre ønsker deres børn fritaget for fortsat undervisning, skoletræthed o. s. v., ganske særlige forhold, og så skulle det altså være nok med en skriftlig erklæring om, at de selv vil tage ansvaret for, at barnet får en undervisning, der står mål med ungdomsskolens minimumskrav. Og naturligvis er de børn, der udover den undervisningspligtige alder deltager i anden undervisning, også fritaget. En mådeholden paragraf, en roligt formet paragraf med adskillige klausuler. Jeg vil håbe, at vi trods alt kan få lov til at se på de erfaringer, der kan tænkes at fremkomme ved en sådan forsøgslovgivning, og så må vi bagefter tage stilling til, hvor disse erfaringer peger hen.

Det foreslås, hvad indholdet i undervisningen angår, at ungdomsskolen skal give en erhvervs- og samfundsbetonet undervisning. Undervisningen kan altså være knyttet til arbejde og til erhverv, erhvervslære, men den kan også være knyttet til samfundet i videre forstand, og man kan bruge mange slags bøger, mange slags undervisningsmidler, benytte forskellige fagområder, også litteratur og historie. Det er ikke formen, det kommer an på, og der skulle nødvendigvis være nogen lærer, der iøvrigt havde interesse for at gøre et arbejde her, som på grund af formen holdt sig borte. Enhver lærer må have frihed til at finde sin egen façon.

Jeg har ved flere lejligheder omtalt ønskeligheden af, at arbejdsgiverne i højere grad ville interessere sig for de ufaglærte. Hvorfor interesserer man sig kun for den mand, der står på indersiden af disken, men ikke for den mand, der står på den anden side og som bybud skal ud ad døren med varer til kunderne? Skulle det ikke være gør ligt at samle begge disse unge i fællesskab i tilslutning til den tekniske undervisning? Skulle det ikke være muligt at opbygge en art fælles teknisk undervisning også for de ufaglærte? I adskillige fags såkaldte tekniske undervisning er undervisningen i de to første år af mere almen karakter. Men det har ikke hidtil